

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Ministerie van Financiën en Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Utrecht, 7 juni 2024

Betreft: [Contourenbrief verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken op basis van suikergehalte](#)

Geachte leden van de vaste Kamercommissie FIN en VWS,

In de visie van het Trimbos-instituut dienen bier en alle andere alcoholhoudende dranken altijd hoger belast te worden dan alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten. Alcoholhoudende dranken zijn geen gewone consumentenproducten, maar schadelijke producten die het risico op circa 200 lichamelijke en mentale aandoeningen en ziekten vergroten, waaronder 7 kankersoorten, hart- en vaatziekten, neurologische aandoeningen, leveraandoeningen, longziekten, verslaving én overgewicht en obesitas [1, 2]. Het drinken van alcoholhoudende dranken brengt (gezondheids)schade voor de drinker zelf, diens omgeving en de maatschappij als geheel [3]. De prijs van alcoholhoudende dranken hangt sterk samen met alcoholgebruik en gerelateerde (gezondheidsschade)schade, waarbij geldt: hoe hoger de prijs, des te minder alcoholgebruik en alcohol schade. Het verhogen van de prijs van alcohol is volgens de Wereldgezondheidsorganisatie één van de beleidsmaatregelen die het meest kosteneffectief, betaalbaar en uitvoerbaar is in het voorkomen en verminderen van alcoholgebruik en alcohol schade [4]. Het verhogen van de accijns op alcoholhoudende dranken, waaronder bieren, is dus wenselijk.

Advies of alcoholvrije varianten van dranken die normaal gesproken alcohol bevatten, zoals alcoholvrije bieren, alcoholvrije wijnen, alcoholvrije sterke drank (verder: 0.0 dranken) wel of niet hoger belast dienen te worden dan andere alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten, is moeilijk te zeggen. Momenteel is de wetenschappelijke kennis over 0.0 dranken zeer beperkt waardoor er veel kennishiaten zijn, zoals:

- Vervangen 0.0 dranken het gebruik van alcoholhoudende dranken of komt het gebruik van 0.0 boven op het gebruik van alcoholhoudende dranken?
- Stappen niet-drinkende jongeren door 0.0 dranken sneller over op alcoholhoudende dranken of juist helemaal niet?
- Worden 0.0 dranken in dezelfde situaties geconsumeerd als waar alcoholhoudende dranken worden gedronken of worden zij ook gebruikt in nieuwe situaties, zoals tijdens het werk of autorijden?
- Wat vinden mensen met (ex)verslavingsproblematiek van 0.0 dranken: helpt het hen met het stoppen met drinken of vormen deze dranken juist een trigger voor terugval?

Er zijn mogelijke positieve en negatieve kanten van 0.0 dranken. Zo kunnen 0.0 dranken een goed alternatief zijn voor drinkende volwassenen in situaties waar alcohol wordt gedronken, zoals tijdens een etentje of na het sporten. Als volwassenen kiezen voor 0.0 dranken in situaties waar zij anders alcohol drinken, dan is dat een positieve ontwikkeling.

Indien 0.0 dranken als vervanging worden gedronken voor alcoholhoudende dranken kan dit bijdragen aan een vermindering van de schade door alcoholgebruik. Het 'in plaats van' zou winst betekenen, want hoe minder alcohol je drinkt, hoe kleiner de kans op schade voor jezelf én een ander. Ook is mogelijk dat 0.0 dranken bijdragen aan het normaliseren van niet-alcohol-dranken.

Echter, er zijn ook mogelijke negatieve kanten van 0.0 dranken. Zo kunnen niet-drinkende jongeren wennen aan de smaak van 0.0 dranken en hierdoor eerder de overstap maken naar alcoholhoudende dranken. Dit zagen we eerder met de e-sigaret die als opstapproduct (gateway) diende voor de tabakssigaret. Daarnaast worden jongeren door het zien van reclame voor 0.0 dranken blootgesteld aan grote alcoholmerken doordat het uiterlijk van 0.0 dranken vrijwel identiek is aan alcoholhoudende dranken. Door deze 'branding' kan specifieke merkvoorkeur voor bepaalde alcoholhoudende dranken ontstaan. Bovendien kan het promoten en gebruiken van 0.0 dranken in nieuwe situaties, zoals tijdens het werk of autorijden, het gebruik van alcohol in de algemene bevolking inclusief risico- en kwetsbare groepen (e.g. jongeren, vrouwen die zwanger willen worden, zijn of borstvoeding geven of mensen met (ex)verslavingsproblematiek) normaliseren. De lijn tussen wanneer het 'gepast' is om alcohol te drinken en wanneer niet, vervaagt daarmee. Terwijl we juist willen dat alcohol minder normaal wordt in een maatschappij waar alcohol te zichtbaar, te ruim en te laagdrempelig verkrijgbaar is.

Meer wetenschappelijke kennis over 0.0 dranken is noodzakelijk voordat er advies gegeven kan worden of 0.0 dranken wel of niet hoger belast dienen te worden dan andere alcoholvrije dranken, ook als die alcoholvrije dranken veel suiker bevatten [5].

Voor meer informatie over onze visie over alcoholvrije varianten van dranken die normaal gesproken alcohol bevatten, zie het [Expertisecentrum Alcohol](#):

- [Factsheet Alcoholvrije dranken](#)
- [Dossier Alcoholvrije dranken](#)
- [Blog: Alcoholvrij: positieve ontwikkeling of niet?](#)
- [Factsheet Alcohol en overgewicht](#)
- [Dossier Alcohol en gewicht](#)

Referenties

1. WHO. (2018). [Global status report on alcohol and health](#). Geneva: WHO.
2. Jobse, G. & Voogt, C. V. (2023). [Alcohol en overgewicht](#). Utrecht: Trimbos-instituut.
3. Voogt, C. V., Tuithof, M., Spronk, D., & Van Hasselt, N. (2024). [Factsheet Alcoholschade in Nederland](#). Utrecht: Trimbos-instituut.
4. WHO (2020). [European action plan to reduce the harmful use of alcohol 2012–2020](#). Geneva: WHO.
5. Van Dorsseleer, S., Voogt, C. V., & Tuithof, M. (2024). [Alcoholvrije dranken](#). Utrecht: Trimbos-instituut.

Met vriendelijke groet,

Carmen Voogt & Ninette van Hasselt

Expertisecentrum Alcohol

Trimbos-instituut